

00/08

Majetek státu ve zdravotnických zařízeních, jejichž zřizovateli jsou okresní úřady *)

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2000 pod číslem 00/08. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření zdravotnických zařízení s majetkem státu a nakládání s výnosy ze svěřeného majetku. Kontrolováno bylo období od 1. 1. 1995 do konce roku 1999.

Kontrolu provedly v době od dubna do července 2000 skupiny kontrolujících NKÚ z územních odborů jižní Čechy a jižní Morava, územních oddělení v Mladé Boleslavi, Kutné Hoře, Sokolově, Táboře a Pardubicích.

Kontrolovanými osobami byly:

Okresní úřad Český Krumlov (dále jen „OkÚ Č. Krumlov“),
 Okresní úřad Cheb (dále jen „OkÚ Cheb“),
 Okresní úřad Kolín (dále jen „OkÚ Kolín“),
 Okresní úřad Mělník (dále jen „OkÚ Mělník“),
 Okresní úřad Tábor (dále jen „OkÚ Tábor“),
 Okresní úřad Ústí nad Orlicí (dále jen „OkÚ Ústí n. O.“),
 Okresní úřad Vyškov (dále jen „OkÚ Vyškov“),
 Nemocnice Český Krumlov (dále jen „Nemocnice Č. Krumlov“),
 Okresní nemocnice v Chebu (dále jen „Nemocnice Cheb“),
 Nemocnice Kolín,
 Nemocnice s poliklinikou Mělník (dále jen „NsP Mělník“),
 Okresní nemocnice Tábor (dále jen „ON Tábor“),
 Nemocnice v Ústí nad Orlicí (dále jen „Nemocnice Ústí n. O.“),
 Nemocnice s poliklinikou ve Vyškově (dále jen „NsP Vyškov“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly NsP Mělník a OkÚ Tábor, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách, které podala NsP Mělník, bylo vypořádáno usnesením senátu NKÚ.

S e n á t N K Ú (ve složení: MVDr. Rudolf Němeček - předseda, JUDr. František Bárta, Ing. Jana Krejčová, Ing. Ladislav Zeman - členové) na svém zasedání dne 2. listopadu 2000

s c h v á l i l usnesením č. 00/08/61
 k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

V síti zdravotnických zařízení České republiky je cca 80 státních zařízení, zřízených okresními úřady (dále jen „OkÚ“).

OkÚ se ve své činnosti řídí zákony a ostatními právními předpisy a v jejich mezích usneseními vlády ČR a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Dle ustanovení § 11 zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, sestavují svůj rozpočet, hospodaří podle něho a vypracovávají závěrečný účet. Bližší specifikace rozpočtu OkÚ a jeho závěrečného účtu je obsažena v ustanoveních § 28 a 29 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů. Z rozpočtu OkÚ se hradí v souladu s ustanovením § 28 odst. 5 zákona č. 576/1990 Sb. i výdaje na činnost organizací, k nimž OkÚ vystupuje v roli zřizovatele. Povinnosti OkÚ při zřizování, změnách a zrušování rozpočtových a příspěvkových organizací jsou stanoveny § 31 zákona č. 576/1990 Sb. a finanční hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací upravuje § 32 téhož zákona.

Vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací upravuje část čtvrtá vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací.

Ze sedmi kontrolovaných nemocnic jich bylo pět zřízeno OkÚ k datu 1. 1. 1992 (před tímto datem byly součástí okresních ústavů národního zdraví). Nemocnice Ústí n. O. byla zřízena k 1. 1. 1996 a ON Tábor k 1. 4. 1996 (u obou bylo přechodně zřizovatelem město). U těchto kontrolovaných osob byla kontrola prováděna od doby zřízení. Kontrolovaná zdravotnická zařízení jsou příspěvkovými organizacemi, zřízenými OkÚ k zajištění úkolů vyplývajících ze zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, v souladu s vyhláškou MZ ČR č. 242/1991 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení zřizovaných okresními úřady a obcemi. Z ustanovení § 23 této vyhlášky vyplývá řediteli organizace povinnost vydat statut zdravotnického zařízení v určeném rozsahu a nechat jej schválit zřizovatelem.

Financování provozu zdravotnických zařízení je zabezpečováno příjmy za zdravotní výkony přímo hrazenými zdravotními pojišťovnami, doplňkové zdroje příjmů činí příspěvky zřizovatelů na činnost a účelové dotace ze státního rozpočtu. Finanční hospodaření příspěvkových organizací se řídí třetí částí vyhlášky č. 205/1991 Sb.

Hospodaření s majetkem, k němuž má příspěvková organizace právo hospodaření, upravuje vyhláška FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem.

Vztah nemocnic ke zdravotním pojišťovnám byl v období 1. 1. 1992 až 31. 3. 1997 upraven zákonem č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, náležitosti uzavíraných smluv vymezilo nařízení vlády č. 216/1992 Sb., kterým se vydává Zdravotní řád.

*) Pozn. redakce: Tabulky uvedené z vydavatelských důvodů v příloze jsou součástí kontrolního závěru.

Od 1. 4. 1997 jsou vztahy mezi zdravotnickými zařízeními a zdravotními pojišťovnami upraveny zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Podle ustanovení § 17 tohoto zákona uzavírají pojišťovny se zdravotnickými zařízeními smlouvy o poskytování zdravotní péče; náležitosti smlouvy jsou upraveny tzv. rámcovou smlouvou.

Kontroly bylo podrobena:

- plnění povinností zřizovatelů vůči příspěvkovým organizacím;
- hospodaření příspěvkových organizací s majetkem státu, k němuž mají právo hospodaření, evidence, účtování;
- finanční hospodaření příspěvkových organizací, hospodárnost, dodržování závazných ukazatelů, dodržování zákona o veřejných zakázkách, mzdová regulace, hospodaření s účelovými dotacemi;
- jiné skutečnosti související s předmětem kontroly.

II. Právní rámec a skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Plnění povinností zřizovatelů

1.1 Ustanovení § 31 odst. 2 písm. b), e) a f) zákona č. 576/1990 Sb. mj. ukládají:

„Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ...

b) název, sídlo organizace a její identifikační číslo; ...,

e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření,

f) vymezení doby, na kterou je organizace zřizována.“

OkÚ Cheb, OkÚ Kolín, OkÚ Tábor a OkÚ Vyškov nevymezily ve zřizovací listině majetek, k němuž mají jimi zřízené nemocnice právo hospodaření.

OkÚ Cheb a OkÚ Mělník nevymezily ve zřizovací listině dobu, na kterou je Nemocnice Cheb, resp. NsP Mělník zřízena.

OkÚ Č. Krumlov neuvedl ve zřizovací listině identifikační číslo a nevymezil dobu, na kterou Nemocnici Č. Krumlov zřizuje.

1.2 V ustanoveních § 16 odst. 1 a odst. 4 vyhlášky č. 205/1991 Sb. je uvedeno:

„Finanční vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací je určen těmito závaznými ukazateli stanovenými zřizovatelem:

a) příspěvek zřizovatele na činnost organizace,

b) dotace zřizovatele na investice,

c) individuální dotace ze státního rozpočtu republiky na vybrané investiční akce“

„V návaznosti na závazně stanovené ukazatele v odstavci 1 a odstavci 2 stanoví zřizovatel příspěvkové organizaci rovněž hospodářský výsledek, tj. rozdíl

mezi plánovanými náklady a výnosy, jako základ pro výpočet objemu přidělů do jejich fondů po ukončení hospodářského roku.“

OkÚ Cheb nestanovil Nemocnici Cheb v kontrolovaném období hospodářský výsledek.

OkÚ Č. Krumlov v letech 1995 a 1996 nestanovil Nemocnici Č. Krumlov příspěvek na činnost a hospodářský výsledek jí stanovil až v roce 1999.

OkÚ Tábor v letech 1996, 1998 a 1999 nestanovil ON Tábor hospodářský výsledek.

OkÚ Vyškov v letech 1995 až 1999 nestanovil NsP Vyškov hospodářský výsledek.

1.3 Ustanovení § 29 odst. 1 a odst. 3 vyhlášky č. 205/1991 Sb. mj. ukládají:

„Příspěvková organizace může provozovat hospodářskou činnost mimo svoji hlavní činnost, pro kterou byla zřízena, za předpokladu, že ve své hlavní činnosti plní úkoly stanovené zřizovatelem a že prostředky získané hospodářskou činností využívá též ke zkvalitňování své hlavní činnosti.“

„Pro příspěvkové organizace zřízené okresním úřadem nebo obcí může rozsah a podmínky stanovit pouze zřizovatel.“

OkÚ Č. Krumlov nestanovil Nemocnici Č. Krumlov jednoznačně rozsah a podmínky pro hospodářskou činnost.

1.4 Ustanovení § 23 vyhlášky č. 242/1991 Sb., o soustavě zdravotnických zařízení zřizovaných okresními úřady a obcemi, ukládá:

„Statut zdravotnického zařízení, jehož součástí je jmenovitý seznam začleněných zařízení s uvedením jejich postavení, označení, rozmístění a členění vydaný ředitelem (vedoucím), schvaluje zřizovatel.“

OkÚ Č. Krumlov a OkÚ Mělník nezjistily, že ředitelé Nemocnice Č. Krumlov a NsP Mělník nesplnili povinnost vydat statut zdravotnického zařízení.

OkÚ Vyškov jako zřizovatel neschválil statut vydaný ředitelem NsP Vyškov.

1.5 Ustanovení § 28 odst. 8 zákona č. 576/1990 Sb. ukládá:

„Okresní úřad provádí kontrolu hospodaření svých rozpočtových prostředků a prostředků svých peněžních fondů.“ a

ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ukládá:

„O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny.“

Usnesením vlády ze dne 15. 5. 1996 č. 299, k metodice kontroly hospodaření zdravotnických příspěvkových

organizací, je při výkonu kontrolní činnosti přednostům OkÚ mj. uloženo „postupovat při kontrolách hospodaření zdravotnických příspěvkových organizací v souladu s metodickým pokynem ...“

„Metodický pokyn pro zřizovatele ke kontrole hospodaření zdravotnických příspěvkových organizací financovaných z prostředků všeobecného zdravotního pojištění“ v části II mj. stanoví:

„V zájmu zajištění jednotného postupu a kvality kontrol je třeba používat stejný procesní předpis, tzn. zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění zákona č. 166/1993 Sb. zejména v těchto ustanoveních ... § 15 – 16 ...“

OkÚ Mělník o kontrolním zjištění z kontroly hospodaření NsP Mělník nepořídil protokol, ale pouze zprávu, která nebyla podepsána kontrolními pracovníky, kteří se kontroly zúčastnili. Zároveň nebylo potvrzeno podpisem kontrolované osoby seznámení s touto zprávou a její převzetí.

OkÚ Tábor v období let 1996 až 1999 neprováděl kontroly hospodaření ON Tábor. O užití účelových dotací si nechal předkládat roční vyúčtování, jejichž správnost si neověřil.

1.6 Ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) a c) nařízení vlády č. 48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a na odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, mj. ukládá:

„Výše prostředků na platy příspěvkové organizace ... se usměrňuje na základě rozhodnutí zřizovatele v rámci jejich disponibilních finančních prostředků

a) vymezením limitu prostředků na platy a počtu zaměstnanců pro kalendářní rok zřizovatelem, ...

c) podílem mimotarifních složek podle odstavce 5.“

OkÚ Tábor rozhodl v letech 1997 až 1999 o čerpání mzdových prostředků v ON Tábor podílem mimotarifních složek. Při nestanovení hospodářského výsledku to umožňovalo vyplácení mimotarifních složek platu bez ohledu na prohlubující se ztrátu v hospodaření.

OkÚ Vyškov nestanovil v kontrolovaném období NsP Vyškov způsob usměrňování mzdových prostředků.

1.7 Pro zadávání veřejných zakázek je v zákoně č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, mj. stanoveno:

v § 2 písm. a) bod 1:

„Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) veřejnou zakázkou koupě, nájem, zhotovení, montáž, údržba, oprava nebo úprava věcí movitých či nemovitých anebo provedení jiných činností (...), jestliže je zadávána

1. ... jiným správním úřadem ...

a výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty z příslušné smlouvy přesahuje 500 000 Kč, jde-

li o nemovitost ..., a 100 000 Kč v ostatních případech, ...“;

v § 49 odst. 1 písm. d) a odst. 2 písm. b):

„Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem zájemcům o veřejnou zakázku se přípouští v případě...“

d) veřejné zakázky, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty je nižší než 5 000 000 Kč, jde-li o nemovitost ..., a 1 000 000 Kč v ostatních případech, ...“

„Zadavatel zasilá výzvu k podání nabídek v případech ...“

b) podle odstavce 1 písm. d) nejméně pěti zájemcům o veřejnou zakázku, ...“;

v § 67 odst. 1:

„Při použití tohoto zákona je rozhodující celková výše peněžitého závazku, který vznikne zadavateli ze zadání veřejné zakázky. Spočívá-li zadání veřejné zakázky v uzavření několika samostatných smluv, je rozhodující součet všech peněžitých závazků, které zadavateli vzniknou ze zadání veřejné zakázky v jednom rozpočtovém roce.“

OkÚ Tábor v roce 1996 (9. 4. a 15. 5.) uzavřel s auditorskou firmou dvě smlouvy, jejichž předmětem bylo ověření hospodaření, účetní závěrky a výroční zprávy Městské nemocnice s poliklinikou v Táboře za rok 1995 a za období od 1. 1. do 31. 3. 1996. Výše peněžitého závazku za obě smlouvy činila 150 000 Kč bez daně z přidané hodnoty. OkÚ Tábor zadal uvedené práce dodavateli, aniž vyzval k podání nabídek o veřejnou zakázku nejméně pět zájemců.

1.8 V ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. je mj. uloženo:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby ... plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.“

OkÚ Tábor zadával kontrolní činnosti v příspěvkových organizacích, které spadají do náplně práce zaměstnanců OkÚ, smluvně externím dodavatelům. Za kontrolní činnost v ON Tábor vynaložil v letech 1996 až 1999 celkem 340 000 Kč. Nelze považovat za hospodárně vynaložené finanční prostředky za poradenskou činnost pro ON Tábor ve výši 184 000 Kč firmě, která pouze formálně přecíslovala stávající organizační jednotky a navrhla koeficienty pro rozpočet výnosů.

2. Hospodaření příspěvkových organizací s majetkem státu, k němuž mají právo hospodaření, evidence, účtování

2.1 V ustanoveních § 6 písm. a), d) a e) vyhlášky č. 119/1988 Sb. je mj. uloženo:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

- a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit ... a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ...*
- d) chránit národní majetek před rozkrádáním, poškozáním, zničením, ztrátou nebo zneužíváním,*
- e) ... včas uplatňovat právo na náhradu škody proti těm, kteří za škodu odpovídají ...“*

Nemocnice Č. Krumlov neocenila a nezavedla do evidence hmotného investičního majetku od roku 1995 do 31. 12. 1999 pozemky v hodnotě 24 067 000 Kč, ačkoli k nim měla právo hospodaření.

Nemocnice Kolín neocenila a nevedla v předepsané evidenci nově vzniklé náhradní díly z vyřazeného majetku.

NsP Mělník nevedla v předepsané evidenci nehmotný investiční majetek v celkové výši 2 630 719 Kč od jeho pořízení v roce 1995 do 31. 10. 1999.

ON Tábor

- neocenila a nezavedla do evidence hmotného investičního majetku od 1. 4. 1996 do 31. 12. 1998 pozemky v hodnotě 11 250 942 Kč a v roce 1999 neměla zařazeny pozemky v hodnotě 10 231 983 Kč. Nevymáhala náhradu škody za havarovaný služební automobil. Výše škody činila 49 601 Kč;
- v účetnictví má zařazenu nemovitost v pořizovací ceně 141 243 Kč, k níž nedoložila právo hospodaření.

Nemocnice Ústí n O.

- účtovala v roce 1999 nesprávně o pozemcích v ceně o 2 940 287 Kč vyšší, než byla cena pozemků, k nimž doložila právo hospodaření. Naopak neúčtovala o třech pozemcích v ceně 86 679 Kč, k nimž doložila právo hospodaření;
- neocenila ani neevidovala tři nemovitosti, naopak neoprávně vedla v účetnictví částkou 1 615 140 Kč dvě již neexistující stavby.

NsP Vyškov neporovnala v letech 1996 až 1999 evidenci pozemků v účetnictví se stavem v katastru nemovitostí. Oproti listu vlastnictví měla v účetnictví zařazeny čtyři pozemky navíc a naopak neúčtovala o osmi pozemcích.

2.2 V ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 119/1988 Sb. je uvedeno:

„O přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo.“

ON Tábor na rozhodnutích o přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti majetku ve většině případů chyběl podpis vedoucího organizace nebo jím písemně pověřeného jiného vedoucího pracovníka organizace. K rozhodnutím nebyl dodatečně přikládán doklad, jak bylo s majetkem naloženo.

Nemocnice Ústí n. O. provedla v roce 1999 fyzickou likvidaci pěti neupotřebitelných monitorů bez schválení ředitele nemocnice.

V NsP Vyškov nerozhodl vedoucí organizace písemně o neupotřebitelnosti, případně o přebytečnosti majetku a způsobu naložení s ním. Až v zápise o vyřazení hmotného investičního majetku je konstatováno, že majetek byl již odprodán a ředitel organizace potvrzuje svým podpisem souhlas s jeho vyřazením z evidence.

2.3 V ustanoveních § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, je mj. uvedeno:

„Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku sloužícího k provozování jejich podnikatelské nebo jiné hospodářské činnosti, popř. sloužícího ke kulturním a sociálním potřebám, k němuž mají právo hospodaření ...“

„Výjimky ... může v odůvodněných případech povolit vláda.“

Postup při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 tohoto zákona upřesňuje usnesení vlády ze dne 3. 5. 1991 č. 139, ve znění usnesení vlády ze dne 18. 3. 1992 č. 197/1992, kterým se mění usnesení vlády České republiky ze dne 3. května 1991 č. 139 o postupu při provádění ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, kde je v bodu I písm. b) a c) mj. uvedeno:

„... státní podniky ... a jiné státní organizace mohou mimo obvyklé hospodaření uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku, k němuž mají právo hospodaření, v těch případech, kdy se jedná o prodej ...

b) základních prostředků se zůstatkovou hodnotou do 15 000 Kčs, přičemž prodej nemovitostí může být realizován minimálně za ceny stanovené znalcem,

c) osobních a nákladních automobilů a autobusů starších 5 let s tím, že jejich prodej bude realizován za ceny stanovené znalcem, ...“

Nemocnice Cheb prodala v roce 1995 dva tlakové zásobníky plynu, každý v zůstatkové hodnotě 405 957 Kč, bez udělení výjimky vlády.

Nemocnice Kolín prodala v roce 1998 tři sanitní vozy starší pěti let za cenu, která nebyla stanovena znalcem.

Nemocnice Ústí n. O. uskutečnila v roce 1998 prodej vozidla staršího pěti let za cenu 7 700 Kč, kterou nestanovil znalec.

NsP Vyškov prodala v letech 1995 až 1997 v šesti případech hmotný investiční majetek se zůstatkovou

cenou v jednotlivých případech vyšší než 15 000 Kč bez udělení výjimky vlády.

3. Finanční hospodaření příspěvkových organizací, dodržování závazných ukazatelů, dodržování zákona o veřejných zakázkách, mzdová regulace, hospodaření s účelovými dotacemi, hospodárnost

3.1 Ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky č. 205/1991 Sb. ukládá:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; prostředky může čerpat jen do výše stanovené ve státním rozpočtu republiky nebo rozpočtu zřizovatele, a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním.“

Nemocnice Cheb

- zadávala projektové práce a realizaci stavebních prací, aniž měla zajištěny finanční prostředky na jejich úhradu:
 - v letech 1996 až 1999 přijala faktury v celkové částce 3 025 005 Kč na zřízení ústavní lékárny, která však není dobudována v plném rozsahu projektu a funkci ústavní lékárny neplní. Dodavatelům proplatila k 18. 5. 2000 pouze 2 504 781 Kč;
 - v roce 1998 uhradila za projektové práce na rekonstrukci bytů 49 939 Kč. Dále v letech 1998 a 1999 přijala faktury v celkové částce 1 690 042 Kč a vzhledem k nedostatku finančních prostředků rekonstrukci k 1. 4. 2000 pozastavila. Dodavatelům proplatila k 18. 5. 2000 pouze 511 946 Kč;
 - v roce 1998 zadala projektové práce na zřízení parkoviště pro veřejnost se závazkem úhrady 63 000 Kč. Dodavatelská firma vystavila v roce 1998 za uvedený projekt faktury na 245 844 Kč, které nemocnice uhradila pouze ve výši 100 000 Kč. Dle vyjádření ředitele Nemocnice Cheb nebude projekt v dohledné době realizován;
 - v roce 1999 zadala projektové práce na rekonstrukci části bývalého plicního pavilonu na byty. Dodavatelská firma vystavila v roce 1999 za uvedený projekt faktury na 153 090 Kč, které nemocnice uhradila zčásti, ve výši 59 990 Kč. Dle vyjádření ředitele Nemocnice Cheb nebude projekt realizován a jsou činěny kroky k odprodeji uvedeného objektu;
- pronajímala v letech 1995 až 1999 nebytové prostory ke komerčním účelům. Dosud platné smlouvy stále obsahují ceny v úrovni vyhlášky č. 585/1990 Sb., o cenové regulaci nájemného z nebytových prostor, a pohybují se od 0 do 200 Kč /m² ročně, přitom si sama najala od
 - 1. 1. 1999 prostory pro umístění RTG s ročním nájemným ve výši 1 100 Kč/m²;
 - uzavřela v roce 1999 kupní smlouvu na dodávku boxů pro distribuci teplých jídel v celkové ceně 6 896 331 Kč. Zároveň pořídila speciální skříňový automobil v ceně 1 506 013 Kč, kterou se zavázala splácet, a zatížila financování svého provozu měsíčními splátkami 24 500 Kč do října roku 2003. Tato technologie dle vyjádření ředitele Nemocnice Cheb není plně funkční, neboť nebyla pořízena v potřebném rozsahu;
 - uhradila dodavateli částku 1 291 496 Kč, i když tento neodstranil nedodělky a vady ze smlouvy o dílo;
 - objednávala auditorská ověření účetních závěrek, kontroly účetnictví a hospodaření od komerčních firem, přestože OkÚ Cheb zde pravidelně prováděl kontroly hospodaření a vedení účetnictví. Např. uzavřela dvě smlouvy na kontrolu účetnictví a hospodaření za roky 1994 a 1995 v celkové dohodnuté ceně 294 000 Kč, s termínem dodání do 30. 6. 1999, tj. pět let po uplynutí kontrolovaného období;
 - v letech 1996 až 1999 uhradila za lékaře příspěvky České lékařské komory v celkové výši 237 600 Kč, v letech 1998 až 1999 uhradila vedoucím zaměstnancům ošatné ve výši 31 798 Kč;
 - ředitel nemocnice v letech 1996 až 1999 používal soukromé vozidlo ke služebním účelům, přestože mu byly k dispozici dva služební vozy. V uvedených letech byla řediteli proplacena náhrada za použití soukromého vozidla ve výši 152 095 Kč.

ON Tábor

- bezplatně poskytovala soukromé firmě k užívání nebytové prostory;
- neuplatnila náhradu škody za majetek, který byl pojištěn a který byl zničen požárem;
- v období po účinnosti usnesení vlády ze dne 17. 7. 1996 č. 372, o rozhodnutí o privatizaci podle § 10, odst. 1 zákona č. 92/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o souhlasu s odstátněním vybraných lůžkových zařízení bezúplatnými převody na obce a o zamítnutí některých privatizačních projektů předložených na zdravotnická zařízení, nevyužila možnosti dané rozhodnutím o zamítnutí projektů na privatizaci areálu nemocnice a do současné doby nedala nájemci budovy č. 1999 výpověď z nájemní smlouvy ani smlouvu neuvedla do souladu s podmínkami ekonomického nájemného;
- až k datu 1. 1. 1998 upravila nájemné v budově polikliniky Tábor, Světlogorská, kterou nájemci užívali od roku 1992;
- uzavírala nájemní smlouvy a platila nájemné za prostory, které vůbec nezačala užívat;
- vynakládala neoprávněně prostředky na spotřebu pohonných hmot a cestovné;
- nakupovala a uzavírala leasingové smlouvy na sanitní vozy, které následně nevyužívala a navíc uzavřela smlouvu o spolupráci se sdružením, kterému postupovala převozy pacientů;

• použila v roce 1998 prostředky státního rozpočtu určené k financování investic ve výši 1 232 386 Kč k jiným účelům; v roce 1999 obdržela účelovou investiční dotaci ve výši 1 502 000 Kč, k níž nedoložila věcné plnění ve výši 41 792 Kč.

Nemocnice Ústí n. O. provozovala v letech 1997 až 1999 hospodářskou činnost stravování se ztrátou a přitom nevyužila možnost účtovat cizím strávníkům přírůžku až do výše 20 % finančního limitu pořizovací ceny surovin na jedno hlavní jídlo, a tak nedosahovala maximálních příjmů za tuto činnost; rovněž se ztrátou provozovala hospodářskou činnost praní prádla.

NsP Vyškov nezajistila dosažení maximálních příjmů z hospodářských činností praní prádla a stravování pro cizí osoby.

3.2 V ustanoveních § 29 odst. 1, odst. 2 a odst. 3 vyhlášky č. 205/1991 Sb. je mj. uvedeno: „Příspěvková organizace může provozovat hospodářskou činnost mimo svoji hlavní činnost, pro kterou byla zřízena, za předpokladu, že ve své hlavní činnosti plní úkoly stanovené zřizovatelem a že prostředky získané hospodářskou činností využívá též ke zkvalitňování své hlavní činnosti.“

„Hospodářská činnost je v účetnictví sledována odděleně od běžného hospodaření příspěvkové organizace.“

„Pro příspěvkové organizace zřízené okresním úřadem nebo obcí může rozsah a podmínky stanovit pouze zřizovatel.“

Nemocnice Kolín sice sleduje v účetnictví výnosy z hospodářské činnosti odděleně od ostatních tržeb, ale náklady na tyto činnosti jsou účtovány na příslušné účty nákladů společně s náklady na hlavní činnost. Provádí hospodářskou činnost, jejíž podmínky a rozsah nemá stanoveny zřizovatelem.

ON Tábor provozovala v letech 1996 až 1999 hospodářskou činnost, jejíž rozsah a podmínky neměla stanoveny zřizovatelem.

NsP Vyškov provozovala v letech 1995 a 1996 hospodářskou činnost bez stanovení rozsahu a podmínek zřizovatelem. Na ztráty z hospodářské činnosti použila prostředky určené na hlavní činnost. V kontrolovaném období nesledovala hlavní a hospodářskou činnost v účetnictví odděleně. Pro daňové účely dodatečně činnosti oddělovala.

3.3 V ustanovení § 26 vyhlášky č. 205/1991 Sb. je uvedeno:

„Příspěvková organizace je oprávněna přijímat úvěry a půjčky na investice i na provozní výdaje, pokud z jejich přijetí nevzniknou nároky vůči zřizovateli a pokud je zajištěna jejich návratnost z výnosu hospodaření příspěvkové organizace, popřípadě z jejího rezervního fondu.“

ON Tábor se neustále zhoršujícím hospodařením postupně zadlužovala. K 31. 12. 1999 činila zadluženost (cizí zdroje/stálá aktiva) 88,22 %. Bez ohledu na výsledky hospodaření přijímala úvěry a půjčky, jejichž splácení řešila nesplácením závazků z obchodního styku.

3.4 V ustanoveních § 15 odst. 1 a odst. 2 vyhlášky č. 119/1988 Sb. je uloženo:

„Při výkonu práva hospodaření s pohledávkou státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku.“

„Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak.“, přičemž

ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, ve znění zákona č. 98/1988 Sb., ukládá:

„Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána.“

Nemocnice Kolín vůči dlužníkovi - Všeobecné zdravotní pojišťovně, který byl v prodlení s placením dluhu, ani v jednom z namátkou vybraných případů nevyúčtovala a nevymáhala stanovené úroky z prodlení.

Nemocnice Ústí n. O. v letech 1996 až 1999 neprováděla penalizaci pozdně uhrazených faktur a nevymáhala úroky a poplatky z prodlení z neuhrazených plateb.

NsP Vyškov nevyúčtovala zdravotním pojišťovněm úroky z prodlení placení dluhů a uplatněné úroky vůči Všeobecné zdravotní pojišťovně za rok 1998 ve výši 4 555 662 Kč nevymáhala.

3.5 V zákoně č. 199/1994 Sb., ve znění zákona č. 148/1996 Sb., je mj. stanoveno:

v § 2 písm. a) bodu 1:

„Pro účely tohoto V zákona se rozumí

a) veřejnou zakázkou zakázka zadávaná 1. ministerstvem, jiným správním úřadem ... a jimi zřízenými rozpočtovými a příspěvkovými organizacemi ...“;

v § 3 odst. 1 a 3:

„K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhlášenou zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvhodnější nabídku ...“

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odst. 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v části třetí tohoto zákona.“;

v § 49 odst. 1:

„U veřejných zakázek, u kterých výše budoucího peněžitého závazku ze smlouvy bez daně z přidané hodnoty přesáhne 2 500 000 Kč, jde - li o nemovitost ..., a 500 000 Kč v ostatních případech, může zadavatel uzavřít smlouvu na podkladě písemné výzvy učiněné nejméně pěti zájemcům.“;

v § 49a odst. 1:

„U veřejných zakázek, u kterých výše budoucího peněžitého závazku ze smlouvy činí více než 100 000 Kč bez daně z přidané hodnoty, ale nepřesáhne limity uvedené v § 49 odst. 1, je zadavatel povinen vyžádat si před zadáním veřejné zakázky nabídky nejméně od tří zájemců.“;

v § 50 odst. 1 písm. a) a písm. b):

„Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem jednomu zájemci o veřejnou zakázku k podání nabídky se připouští v případech

a) naléhavé potřeby, jde-li o ohrožení životů nebo zdraví lidí, havárii, přírodní katastrofu nebo hrozí-li nebezpečí škody velkého rozsahu,

b) specializované veřejné zakázky v případech, kdy plnění veřejné zakázky může poskytnout jediný zájemce o veřejnou zakázku, ...“

Nemocnice porušovaly uvedená ustanovení tím, že uzavíraly smlouvy s výší budoucího peněžitého závazku nad stanovené limity bez příslušných výběrových řízení. Například:

Nemocnice Č. Krumlov

- nakoupila od vybraných dodavatelů zboží (od každého z nich minimálně v hodnotě 500 000 Kč), jehož celková hodnota v roce 1997 činila 11 839 716 Kč a v roce 1999 celkem 4 973 319 Kč;
- nakoupila od jednoho dodavatele léky v hodnotě 5 536 607 Kč, v roce 1999 v hodnotě 12 864 397 Kč;
- uzavřela dvě kupní smlouvy na zakoupení ultrazvukových přístrojů v celkové hodnotě 6 072 850 Kč.

Nemocnice Cheb uzavřela v roce 1997 smlouvu na položení PVC v hodnotě 283 908 Kč, smlouvu na dodávku a montáž vybavení operačního sálu v hodnotě 2 265 900 Kč a smlouvu na dodávku vybavení RTG ambulance v ceně 1 122 325 Kč. V roce 1996 uzavřela smlouvu na dodání gastrokopu v hodnotě 1 407 054 Kč a v roce 1997 kupní smlouvu na dodávku vozidla se zástavbou v ceně 1 901 420 Kč. V letech 1996 až 1998 nakoupila z lékárny ve Františkových Lázních léky v celkové hodnotě 13 141 447 Kč, v letech 1997 a 1998 z lékárny v Chebu léky v hodnotě 26 576 402 Kč. V případě havárie v roce 1996 řešila nejen havarijní stav objektu, který vyžadoval okamžité řešení v rozsahu 5 447 465 Kč, ale provedla i další stavební práce nevyvolané havárií, a to v celkovém objemu 28 716 828 Kč. V roce 1998 uzavřela kupní smlouvu na dodávku biochemického analyzátoru v ceně 1 396 500 Kč. Téhož roku uzavřela kupní

smlouvu na dobu neurčitou na dodávky léků a zdravotnických potřeb s měsíčním plněním v maximální hodnotě 1 200 000 Kč.

Nemocnice Kolín v roce 1997 pořídila na základě smluv s cenami vyššími než 100 000 Kč majetek v celkové hodnotě 1 729 343 Kč. Součet cen za zboží, které nakoupila od vybraných dodavatelů (od každého z nich minimálně v hodnotě 500 000 Kč), činil v roce 1997 částku 5 805 282 Kč a v roce 1999 částku 4 998 443 Kč.

NsP Mělník

- uzavřela v roce 1998 smlouvu na praní prádla na dobu neurčitou, uhrazený peněžité závazek ze smlouvy činil v uvedeném roce 948 458 Kč;
- v roce 1999 uzavřela dvě smlouvy o dílo na praní a čištění prádla a oděvů na základě výzvy učiněné třem zájemcům, ačkoli skutečné náklady na praní prádla činily celkem 3 410 937 Kč.

ON Tábor v roce 1996 zadala zakázky s celkovou smluvní cenou 663 473 Kč, v roce 1997 uzavřela smlouvu na dodávku zboží v hodnotě 2 659 402 Kč, v roce 1998 zadala zakázku v ceně 262 500 Kč a v roce 1999 uzavřela smlouvu na dodávku zboží v hodnotě 1 197 244 Kč.

V sedmi případech uzavřela smlouvy na podkladě výzvy zasláné jednomu zájemci, aniž bylo prokázáno, že šlo o případ, kdy to zákon připouští.

Nemocnice v Ústí n. O. v roce 1999 nakoupila od vybraných dodavatelů zboží (od každého z nich minimálně v hodnotě 500 000 Kč), jehož celková hodnota činila 2 830 700 Kč.

NsP Vyškov zakoupila v roce 1997 automatický plnič v ceně 227 416 Kč, biochemický analyzátor v ceně 289 107 Kč, ureterskop v ceně 359 209 Kč, kapnograf v ceně 156 000 Kč a EKG monitor v ceně 253 575 Kč.

3.6 Ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ukládá:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“,

příčemž

v ustanoveních § 3 odst. 1 a § 4 odst. 2 téhož zákona je uvedeno:

„Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ...“

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtová osnova a postupy účtování ...“

Pro státem a obcemi zřizované nemocnice je přitom závazné opatření FMF č. j. V/20 530/1992 ze dne 30. 7. 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účto-

vání pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Nemocnice Č. Krumlov

- účtovala až v dalším účetním období o cestovních náhradách za pracovní cesty uskutečněné v roce 1997, resp. 1998;
- nedodržela účtovou osnovu tím, že v letech 1995 až 1997 neúčtovala o provozní dotaci na účet 691 - Provozní dotace, ale na jiné výnosové účty.

Nemocnice Cheb

- v rozvaze k 31. 12. 1998 uvedla závazky z obchodního styku o 22 019 Kč vyšší, než je uvedeno na příslušných účtech;
- vyúčtování služební cesty ředitele do Vídně v roce 1997, která navíc nebyla schválena přednostou OkÚ Cheb, bylo podáno dříve, než se uskutečnila vlastní služební cesta.

Nemocnice Kolín

- nezaúčtovala v letech 1995 až 1999 do výnosů celkem částku 36 849 Kč za lékařské výkony uhrazené pacienty;
- nesprávně přeřadila v roce 1993 budovu prodejny s pořizovací cenou 7 413 Kč z hmotného investičního majetku do drobného hmotného investičního majetku. Prodejnu rekonstruoval v roce 1996 nákladem 633 071 Kč nájemce s tím, že do doby splacení nákladů na rekonstrukci mu nebude účtováno nájemné. Nemocnice do doby ukončení kontroly nezvýšila cenu budovy o hodnotu rekonstrukce. Tuto investici neodepisovala ani ve smlouvě o nájmu nebylo ujednání o tom, že by odpisy prováděl nájemce;
- chybně účtovala o zálohových fakturách na pořízení hmotného investičního majetku ve výši 7 749 999 Kč;
- vedla majetek na účtu 042 - Pořízení hmotných investic i poté, co jej uvedla do užívání;
- nesprávně postupovala při uvedení majetku do užívání tím, že jej neocenila veškerými pořizovacími náklady.

NsP Mělník

- nezařadila v roce 1995 do účetnictví nehmotný investiční majetek v pořizovací ceně 2 630 719 Kč;
- nezaúčtovala v kontrolovaném období účetní případy v celkovém objemu 2 974 320 Kč do příslušných účetních období, se kterými časově a věcně souvisely;
- nedodržovala postupy účtování - náklady na pořízení urbanisticko-architektonické studie, projektovou dokumentaci, zpracování investičního záměru a studie v celkové výši 397 320 Kč zaúčtovala na účet 518 - Ostatní služby namísto na účet 042 - Pořízení hmotných investic a na účet 041 - Pořízení nehmotných investic.

ON Tábor

- v rozvaze k 31. 12. 1996 uvedla jiné údaje, než byly na příslušných účtech;

- neúčtovala v souladu s účtovou osnovou tím, že o nákladech za projekt v roce 1997 účtovala do provozních nákladů na účet 510 - Služby.

Nemocnice Ústí n. O.

- nezajistila bilanční kontinuitu konečného a počátečního stavu majetkových účtů tím, že k 1. 1. 1998 neoprávněně snížila počáteční stav hmotného investičního majetku o částku 1 561 632 Kč, ačkoliv k uskutečnění účetního případu došlo až 21. 1. 1998;
- nevedla v roce 1998 v evidenci drobného nehmotného investičního majetku software v hodnotě 36 918 Kč a v roce 1999 v hodnotě 42 015 Kč;
- nevedla v evidenci drobného hmotného majetku v roce 1998 majetek v hodnotě 32 609 Kč a v roce 1999 v hodnotě 12 225 Kč;
- nedodržovala postupy účtování tím, že nezvýšila pořizovací cenu softwaru o technické zhodnocení ve výši 44 344 Kč a navíc jej hradila nesprávně z příspěvku na činnost namísto z investičních prostředků;
- nevedla u souborů majetku v analytické evidenci jednotlivé části věcně a v hodnotovém vyjádření.

NsP Vyškov

- neúčtovala v letech 1995 a 1996 o všech účetních případech týkajících se účetního období;
- v letech 1998 a 1999 měla zařazen v účetnictví pod dvěma inventárními čísly jeden přístroj a dvakrát jej odepisovala, vždy částkou 49 806 Kč. Tím neoprávněně zvýšila náklady roku 1998 a roku 1999.

3.7 V ustanoveních § 28 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. je uvedeno:

„Účetní jednotky s výjimkou rozpočtových organizací odpisují hmotný majetek kromě zásob a nehmotný majetek kromě pohledávek, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Neodpisují se pozemky ...“

„Účetní jednotky podle odstavce 1 sestavují odpisový plán jako podklad k vyčíslení opravek odepsovaného majetku v průběhu jeho používání; v tomto plánu si samy stanoví postupy odpisování.“

NsP Mělník nejméně po dobu tří let prováděla odpisy pozemků; celkově tak v období let 1994 až 1997 zvýšila opravy k hmotnému investičnímu majetku, a tím i náklady organizace o 555 188 Kč.

ON Tábor nedoložila za žádný rok kontrolovaného období odpisový plán.

3.8 Ustanovení § 29 odst. 1 a odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. ukládají:

„Účetní jednotky inventarizací ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„Umožňuje-li to povaha hmotného majetku kromě zásob a peněžních prostředků v hotovosti, mohou účetní jednotky provést inventarizaci v delší lhůtě,

kerá však nesmí překročit dva roky. U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně.“

příčemž

v ustanovení § 30 odst. 1 téhož zákona je uvedeno:

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou ...; tyto stavy se zaznamenávají v inventurních soupisech, které musí být podepsány osobou odpovědnou za provedení inventarizace.“

Nemocnice Kolín v letech 1995 až 1999 neověřila ke dni řádné účetní závěrky, zda stav pozemků v účetnictví odpovídá skutečnosti.

NsP Mělník roce 1995 neprovedla inventarizaci zásob ve skladu potravin a inventarizaci závazků, které dle rozvahy činily 44 882 780 Kč, v letech 1995 a 1996 neprovedla inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti čtyřikrát ročně. Mimo to při inventarizaci majetku prováděné v roce 1999 neověřila, zda stav majetku pronajatého privátním lékařům odpovídá skutečnosti. Inventurní soupis byl vyhotoven a podepsán pouze nájemci.

ON Tábor v kontrolovaném období fyzickou inventuru hmotného majetku prováděla pouze formálně a dkladovou inventuru závazků a pohledávek neprováděla vůbec.

Nemocnice Ústí n. O. v letech 1996 až 1999 při inventarizaci neověřila, zda stav majetku a závazků vedený v účetnictví odpovídá skutečnosti.

III. Jiné skutečnosti související s předmětem kontroly

1. Ustanovení § 32 odst. 3 zákona č. 576/1990 Sb. ukládá:

„Příspěvkové organizace jsou povinny dbát, aby plnily určené úkoly a dodržely stanovené finanční vztahy ke státnímu rozpočtu republiky, případně rozpočtu svého zřizovatele.“

příčemž

v ustanoveních § 9 odst. 1 a 2 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 118/1995 Sb., je uvedeno:

„Organizace odečte úhrn zúčtovaných dávek nemocenského pojištění od pojistného, které je povinna odvádět, a rozdíl odvede na účet České správy sociálního zabezpečení.“

„Částka pojistného podle odstavce 1 se platí za jednotlivé kalendářní měsíce a je splatná v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za příslušný měsíc ...“

Nemocnice Cheb od července 1995 do března 2000 neodvedla na účet Okresní správy sociálního zabezpečení v Chebu pojistné za zaměstnance.

2. Ustanovení § 4 odst. 1 písm. f) zákona č. 576/1990 Sb., ve znění zákona č. 10/1993 Sb., ukládá:

„Příjmy státního rozpočtu republiky zahrnují, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak: ...

f) výnosy ze státního majetku, ...“

Nemocnice Cheb neodvedla do státního rozpočtu výnosy z pronájmu a z prodeje státního majetku po odpočtu souvisejících nákladů v období let 1995 až 1999 v celkové výši 2 238 000 Kč.

3. V ustanoveních § 18 odst. 3, 7, 4 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění platném pro kontrolované období, je mj. uloženo:

„U poplatníků, kteří nejsou založeni nebo zřízeni za účelem podnikání ...“

„Za poplatníky podle odstavce 3 se považují zejména ... rozpočtové a příspěvkové organizace ...“

„U poplatníků uvedených v odst. 3 nejsou předmětem daně příjmy

a) z činností vyplývajících z jejich posláním za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle tohoto zákona a v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší; činnosti, které jsou posláním těchto poplatníků, jsou stanoveny zvláštními předpisy, statutem, stanovami, zřizovacími a zakladatelskými listinami, ...“

příčemž

v ustanovení § 23 odst. 1 téhož zákona je mj. uvedeno:

„Základ daně je rozdíl, o který příjmy ... převyšují výdaje (náklady) ...“

NsP Mělník v přiznání k dani z příjmů za rok 1997 nezahrnula do základu daně zisk realizovaný v ústavní lékárně Mělník a v letech 1998 a 1999 zisk realizovaný v ústavní lékárně Mělník a v lékárně v Kralupech nad Vltavou z příjmů z prodeje léků, který je podle § 18 odst. 4 citovaného zákona předmětem daně z příjmů.

4. V ustanoveních § 6 odst. 6 a § 38h odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění platném pro kontrolované období, je mj. uvedeno:

„Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny (§ 29) vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla.“

„Plátce daně srazí zálohu na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků ... ze zdanitelné mzdy. Zdanitelnou mzdou se rozumí úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků ...“

Nemocnice Cheb nepostupovala v souladu s uvedenými ustanoveními zákona, když do příjmu ředitele v roce 1998 a zástupce ředitele v letech 1996 až 1999 nezahrnula

částku za bezplatné používání motorového vozidla pro služební i soukromé účely. Používání vozidla pro soukromé účely navíc příspěvkovým organizacím žádný právní předpis neumožňuje.

IV. Vyhodnocení

V rámci kontrolní akce bylo kontrolováno hospodaření sedmi okresních nemocnic se spádovým územím 833 tis. obyvatel v období let 1996 až 1999. Ze statistických údajů poskytnutých nemocnicemi je zřejmý pokles počtu ošetřených pacientů, v roce 1999 je to 92,7 % skutečnosti roku 1996. Ve stejném období poklesl počet hospitalizovaných pacientů o 2,8 %.

Celkový příspěvek zřizovatelů na činnost kontrolovaných příspěvkových organizací se v roce 1999 snížil o 35 142 000 Kč ve srovnání s příspěvkem roku 1996, příspěvek zřizovatelů na investice se ve stejném období zvýšil o 12 458 000 Kč.

Ze státního rozpočtu byly prostřednictvím OkÚ nemocnic poskytnuty v roce 1999 dotace na investice ve výši 15 141 000 Kč, jejichž objem poklesl proti roku 1996 o 5 397 000 Kč, a prostředky určené k úhradě nejstarších závazků ve výši 67 502 668 Kč (tabulka č. 1 viz příloha na str. 253).

Dle zveřejněných výsledků Ústavu zdravotnických informací a statistiky činila za rok 1999 nákladová rentabilita 81 nemocnic zřízených okresními úřady -4,3 %, kontrolované nemocnice vykazují nákladovou rentabilitu -5,8 %. Ústav vykázal za nemocnice zřízené okresními úřady ztrátu ve výši 986 mil. Kč, za nemocnice resortu zdravotnictví vykázal ztrátu za rok 1999 celkem ve výši 1 135 mil. Kč a zveřejnil za stejné období hospodářský výsledek zdravotních pojišťoven (zisk před zdaněním), který činil 5 601 mil. Kč.

Vláda ČR svým usnesením ze dne 29. 9. 1999 č. 1004, o realizaci 2. etapy Programu konsolidace zdravotnických zařízení (pomoc nejvíce zadluženým zdravotnickým zařízením), schválila použití finančních prostředků a uložila převést finanční prostředky Nemocnici Cheb ve výši 30 000 333 Kč, ON Tábor ve výši 30 000 335 Kč a Nemocnici Ústí n. O. ve výši 7 502 000 Kč.

Kumulovaná ztráta z hospodaření Nemocnice Cheb představuje za hodnocené čtyři roky částku 189 783 000 Kč. Státní dotace ve výši 30 mil. Kč se neprojevila ve snížení zadluženosti (tabulka č. 2 viz příloha na str. 253).

ON Tábor použila státní dotaci v souladu s podmínkami k úhradě nejstarších závazků, avšak na zastavení procesu zadlužování neměla státní dotace ve výši 30 mil. Kč vliv. Kumulovaná ztráta z hospodaření za hodnocené čtyři roky činí 89 091 000 Kč (tabulka č. 3 viz příloha na str. 253).

Nemocnice Ústí n. O. nezvrátila nepříznivý trend v zadlužování (tabulka č. 4 viz příloha na str. 253).

Kontrolou bylo prokázáno, že

okresní úřady neplnily důsledně povinnosti zřizovatele:

- porušovaly zákon o rozpočtových pravidlech tím, že nevymezily ve zřizovacích listinách některým příspěvkovým organizacím majetek a dobu, na kterou organizace zřizují, a dále tím, že neprováděly kontrolu hospodaření ve zřízených organizacích;
- porušovaly vyhlášku o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu tím, že v několika případech nestanovily závazné ukazatele v rámci finančních vztahů mezi zřizovateli a příspěvkovými organizacemi;

nemocnice při hospodaření s majetkem státu:

- porušovaly vyhlášku o hospodaření s národním majetkem a zákon o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, zejména špatně evidovaly státní majetek, byly zjištěny nedostatky při likvidaci majetku, jeho vyřazování a prodeji;
- při vynakládání rozpočtových prostředků porušovaly vyhlášku o hospodaření s rozpočtovými prostředky a nepostupovaly vždy hospodárně;
- při zadávání veřejných zakázek porušovaly zákon o jejich zadávání;
- porušovaly zákon o účetnictví tím, že nedodržovaly účtovou osnovu, neúčtovaly v souladu s účetním obdobím, dopouštěly se chyb v odepisování a inventarizaci majetku.

Kontrola dále prokázala, že hospodaření kontrolovaných nemocnic je trvale ztrátové a zvyšuje jejich zadlužování. V důsledku platební neschopnosti nemocnic se zvyšují finanční nároky dodavatelských organizací, což vyvolává další nárůst nákladů. V příjmové oblasti nemocnice neuplatňují sankce vůči zdravotním pojišťovnám, které nehradí včas zdravotní výkony.

Tento způsob hospodaření nemocnic zvyšuje nejen ztrátu z jejich činnosti, ale výrazně zvyšuje i potřebu finančních zdrojů na jejich případné oddlužení s negativním dopadem na státní rozpočet.

Příloha:**Výsledky hospodaření souboru kontrolovaných nemocnic (v tis. Kč)**

tabulka č. 1

Ukazatel	1996	1997	1998	1999	99/96 v %
Celkové výnosy hlavní činnosti	1 641 371	1 748 013	1 744 471	1 958 860	119,3
Celkové náklady hlavní činnosti	1 774 114	1 831 939	1 849 087	2 079 024	117,2
Zisk +, ztráta -	-132 743	-83 926	-104 616	-120 164	90,5
Nákladová rentabilita (v %)	-7,5	-4,6	-5,7	-5,8	77,3
Aktiva celkem	1 803 712	1 805 597	1 813 917	1 841 476	102,1
z toho: stálá aktiva	1 323 676	1 294 588	1 284 761	1 308 191	98,8
Vlastní zdroje	1 372 393	1 308 844	1 230 985	1 250 989	91,2
Cizí zdroje	431 317	496 755	582 931	602 048	139,6
z toho: závazky z obch. styku	268 905	319 258	408 583	363 398	135,1
Zadluženost (cizí zdroje/aktiva celkem) (v %)	23,9	27,5	32,1	32,7	136,8
Zadluženost majetku (cizí zdroje/stálá aktiva) (v %)	32,6	38,4	45,4	46,0	141,1
Příjmy od pojišťoven	1 304 429	1 378 816	1 444 338	1 582 416	121,3
Příspěvek zřizovatele na činnost	87 094	92 997	58 128	51 952	59,6
Příspěvek zřizovatele na investice	26 355	17 228	26 650	38 813	147,3
Státní dotace:	20 538	12 357	10 078	75 637	368,3
z toho na investice	20 538	12 357	10 078	15 141	73,7

Vývoj hospodaření Nemocnice Cheb

tabulka č. 2

Ukazatel	1996	1997	1998	1999	99/96 v %
Zisk +, ztráta - (tis. Kč)	-32 559	-44 768	-67 887	-44 569	136,9
Nákladová rentabilita (v %)	-19,4	-25,9	-34,9	-22,6	116,5
Zadluženost (cizí zdroje/aktiva celkem) (v %)	40,3	61,4	101,3	101,7	252,4
Zadluženost majetku (cizí zdroje/stálá aktiva) (v %)	52,0	79,1	121,5	122,0	234,6

Vývoj hospodaření ON Tábor

tabulka č. 3

Ukazatel	1996	1997	1998	1999	99/96 v %
Zisk +, ztráta - (tis. Kč)	-9 935	-7 578	-24 546	-37 032	185,8
Nákladová rentabilita (v %)	-6,0	-2,3	-7,1	-9,2	153,3
Zadluženost (cizí zdroje/aktiva celkem) (v %)	37,5	43,0	50,3	54,8	146,1
Zadluženost majetku (cizí zdroje/stálá aktiva) (v %)	61,7	75,0	87,4	88,2	142,9

Vývoj hospodaření Nemocnice Ústí n. O.

tabulka č. 4

Ukazatel	1996	1997	1998	1999	99/96 v %
Zisk +, ztráta - (v tis. Kč)	-18 555	-4 622	+31	-8 398	45,3
Nákladová rentabilita (v %)	-12,2	-1,9	+0,0	-2,9	23,8
Zadluženost (cizí zdroje/aktiva celkem) (v %)	29,0	31,0	31,7	33,4	115,2
Zadluženost majetku (cizí zdroje/stálá aktiva) (v %)	38,1	39,0	40,9	50,1	131,5